

פרוטוקול מס' 198

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
מיום ב', ג' באייר תשל"ב - 17.4.72, בשעה 10.30

ב כ ח ו:

חברי הוועדה:

י. גולדשמידט - היו"ר
מ. אביזוהר
א. אנקוריון
י. אריזור
מ. ביבי
מ. בן-פורת
י. הררי
ש. פרידמן
י.ה. קלינגהופר

מוזמנים:

י. קרפ - עוזר בכיר ליועץ המשפטי
לממשלה, משרד המשפטים
מ. גלס - הממונה על החקיקה הכללית,
משרד המשפטים
י. גרא - משרד החוץ

מזכירת הוועדה: ר. מלחי

רשמה: נ. רינגלר

סדר-היום: א. חוק העזרה המשפטית למדינות זרות (תיקון),
תשל"א-1971 (סעיף 3 - א7).

היו"ר י. גולדשמידט: אני פותח את הישיבה.

א. חוק העזרה המשפטית למדינות זרות (תיקון), תשל"א-1971.

סעיף 3. - א7:

דנו בסעיף 3 ואולי נסיים לפחות אותן נקודות שעלו בקשר לסעיף 7א(א), בו מדובר על העברת אסירים לחוץ-לארץ. היו כמה עניינים שסיכמנו לגביהם. דומני שהדבר האחרון שסוכם היה: שתהיה הסכמה של היועץ המשפטי לממשלה בענין ההעברה לחוץ-לארץ, אם כי היתה זכות הסתייגות אחת לענין זה.

חבר-הכנסת ארידור העלה ענין נוסף והוא בענין "הליכים פליליים". הצעתו היתה ללחוק את המלה "פליליים" ולכתוב במקומה: "משפטיים" - "הליכים משפטיים".

י. קרפ:

הנוסח שלנו צמוד למה שנאמר באמנה בסעיף 11:

"1. אדם הנתון במשמורת, אשר התייצבותו

האישית כעד, או למטרות עימות, מבוקשת על-ידי הצד המבקש, יועבר באורח זמני לשטח הארץ שבו עתידה להחקיים שמיעת העדות, בתנאי כי יוחזר תוך פרק זמן שצויין על-ידי הצד המתבקש ובכפוף להוראות סעיף 12, ככל שניתן להחילן.

אפשר לסרב להעברה - (א) אם האדם הנתון

במשמורת אינו מסכים לכך; (ב) אם נוכחותו בהליכים פליליים התלווים ועומדים בשטח-ארצו של הצד המתבקש היא הכרחית..."

אני מניחה שנקטו בלשון "הליכים פליליים"

גם מפני שבהליכים האזרחיים נוכחות הצד המתבקש אינה כל כך חיונית, בעיקר אם הוא מיוצג על-ידי עורך-דין. הלכנו לפי האמנה והאמנה מצטמצמת ל"הליכים פליליים".

י. ארידור:

זה נימוק מאוד משונה: "הלכנו לפי האמנה".

כל החוק הזה לא הולך לפי האמנה. החוק הזה

לא חל על ארצות. אין קשר ישיר בין החוק לבין האמנה. האמנה איננה מחייבת אותנו מבחינה פלילית; כך שהנימוק הזה אינו נימוק. אילו היינו הולכים לפי האמנה היה טעם להיצמד לענין זה. הענין של "הליכים פליליים" מצמצם.

אין זו שאלה של נוכחות אישית. לדוגמה:

ענין של מזונות, הוצאה לפועל: יכולים להיות ילדים, אשה, והבעל ישמח להיעלם בחוץ-לארץ. אחר-כך, אם יחזור או לא יחזור, לא היתה חובה להחזיר אותו, או לא היתה אפשרות להחזיר אותו אם הוא משתחרר בחוץ-לארץ. אין שום סיבה להגיד כך: לגבי משפט פלילי העדות שלך חשובה ולכן לא תועבר לחוץ-לארץ; אבל אם אתה צריך לתת עדות במשפט אזרחי - עדותך אינה חשובה.

היום אנחנו מצמצמים את התקופה. מדוע יש

שוני בין שני סוגי משפטים, שעדות במשפט אזרחי איננה חשובה ועדות במשפט פלילי כן חשובה? אם יש נימוק לאי העברת האסיר לחוץ-לארץ - צריך להיות שיקול דעת לביית-המשפט. כאשר אנו אומרים: "אינה דרושה בהליכים פליליים", אנו אומרים: תשקול רק את הענין של ההליכים הפליליים. לגבי הליכים אזרחיים איננו אומרים שלא תשקול זאת.

אינני רואה שום סיבה להבדיל בין הליכים

אלה לבין הליכים אלה. לפיכך, מציע אני לכתוב "בהליכים משפטיים".

אינני זוכר בוודאות אם הכרענו, שליועץ

מ. ביבי:

המשפטי לממשלה יהיה מעמד בענין זה.

דומני שאישרנו, שגם היועץ המשפטי לממשלה צריך להסכים לכך.

היו"ר י. גולדשמידט:

מ. ביבי:

דומני, שהצעתו של חבר-הכנסת ארידור מרחיבה במידה יתרה את הנושא, אם כי יש הצדקה להרחבה במקומות מסויימים, כגון: מזונות; אבל הרחבה לגבי כל ההליכים היא מרחיקת לכת. אם נתנו מעמד בענין זה ליועץ המשפטי לממשלה, חוקה עליו, לאחר פניה של הצד המעוניין בהליך משפטי, שהוא ישקול את החשיבות בין הערך של הישגותו בארץ לבין החשיבות של יציאתו לחוץ-לארץ של אותו אדם עציר או אסיר.

י. ארידור:

אז לשם מה לכתוב את המלים: "אינה דרושה בהליכים פליליים"? אם היועץ המשפטי לממשלה הגיש את הבקשה, משמע שכבר שקל שזה אינו דרוש. לשם מה צריך לכתוב זאת שוב?

מ. ביבי:

כדי להעמיד את הדרישה על דיוקה.

מה שמפריע לי בענין הזה של "אינה דרושה בהליכים פליליים" הוא רק ענין המזונות ודברים הכלולים במעשי אישות.

י. ארידור:

ואם זו תביעה נזיקין?

מ. ביבי:

וכן מתן גט וכו' - דברים הקשורים בנפשו של אדם אחר, ולא עדות בענין שטר העומד להתדיינות.

אם תימצא נוסחה של תוספת כלשהי בענין זה - מוכן אני להצטרף אליה; אם לא - אני מסתפק בזה שליועץ המשפטי יש מעמד בענין זה והוא ישקול זאת.

היו"ר י. גולדשמידט:

הרי ההבדל בין נוסח זה או אחר הוא: אם הענין שיש לביית-המשפט בישראל להחזיק אותו כאן בהליך אזרחי יכול להיות סיבה לסירוב - ההליכים הפליליים הם סיבה לסירוב; ואם נרחיב לפי הצעת חבר-הכנסת ארידור, גם ההליכים האזרחיים יכולים להיות סיבה לעיכוב. לא אמרנו זאת לגבי הנמקת הבקשה של הרשות המקומית. המדינה המבקשת יכולה לבקש הן בגלל הליכים פליליים והן בגלל הליכים אזרחיים, ואילו אנו יכולים לסרב רק בגלל הליכים פליליים, ולא אזרחיים.

מה היתרון שאנו נותנים למדינה הזרה המבקשת לעומת מדינת ישראל המתבקשת?

ש. פרידמן:

אמשיך בנקודה שהצלה יושב-ראש הוועדה רצתה לבנות את הטיעון שלי כך: אילמלא הפרת שיווי-הזכויות בין המדינה המבקשת לבין המדינה המתבקשת, לטובת המבקשת, לא הייתי רואה בזה לגופו של דבר הכבדה נוראה. מדוע? - א) היועץ המשפטי לממשלה רשאי לבקש, כי נאמר: "על-פי בקשת היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו"; ב) בטעיף קטן (ב) אנו קובעים שני דברים: (1) שהוא צריך להיות מוחזר לפני תום התקופה; (2) אסור שהתקופה תעלה על 3 חודשים, או עם בקשה נוספת - על 6 חודשים. אם ייווצר מצב אשר בשל עיגון רוצה אני זאת מוקדם יותר - ההבדל יוצא קטן יותר. אילמלא השיקול הזה של חוסר איזון בין שתי המדינות: המבקשת והמתבקשת, לא הייתי רואה בזה הכבדה קשה עד כדי כך שתתייב אותי להוסיף ענייני אישות ובאופן כללי כל הליך משפטי;

אבל, מבקש אני להבהיר את האלמנט הזה: מדוע יש למדינה המתבקשת פחות זכויות מאשר למדינה המבקשת?

י. קרפ:

ראשית, בענין ההבדלים בין המדינה המבקשת לבין המדינה המתבקשת. יש לי הרושם שיש כאן אי הבנה מסויימת. השיקול בנוי על שיקול הדעת של בית-המשפט. כאשר מגישים בקשה, בין לתביעה אזרחית ובין לתביעה פלילית, בית-המשפט צריך לשקול את הבקשה; אבל החוק בא ואומר: לא, אם האדם דרוש כאן לצורך הליכים פליליים שלנו - אסור לך להורות על העברה; ואם לצורך הליכים משפטיים שלנו - אתה רשאי לשקול זאת. יש האפשרות לסרב אם לא מוצדק

י. קרפ:

להעביר, אבל אסור להעביר אם מדובר בעניינים פליליים. ההקבלה לגבי שיקול הדעת. מבחינה זאת איננו רואה את הנקודה של חוסר איזון בין המדינה המבקשת לבין המדינה המחבשת, כי אם מדובר בעזרה שאנו יכולים לבקש ממדינה אחרת - אנו יכולים לבקש גם בעניינים אזרחיים וגם בעניינים פליליים ובית-המשפט יכול לסרב לנו רק אם אותו אדם מבוקש לצורך דברים פליליים במדינה אחרת. האמנה מאפשרת לסרב רק לענין הליכים פליליים.

אמנם, נכון, כמו שאמר חבר-הכנסת ארידור, שהאמנה אינה מחייבת אותנו. החוק אינו מצטמצם רק לענין האמנה, אבל אנחנו רוצים שיאפשר לנו לפעול בהתאם לאמנה. כאשר חתמנו על האמנה התחייבנו שנאסור על בית-המשפט רק בעניינים פליליים. איננו רואה שנקבע שאסור יהיה לבית-המשפט לצוות על העברה גם כאשר קשור האדם בהליכים אזרחיים. זה צריך להיות שיקול דעת של בית-המשפט, אם רצוי שאותו אדם לא ייצא מהארץ.

ש. פרידמן: ההסבר של הגב' קרפ הבהיר לי את הדבר, אבל אני מפקפק בדבר אחד: האם מה שהיא הסבירה בא לידי ביטוי בנוסח שלפנינו. האלמנט הזה שבית-המשפט יכול לשיקול גם לסרב, שלא בנימוק של הליכים פליליים, דומני שאינו מופיע בנוסח הלבן.

י. קרפ: כתוב: "רשאי בית-המשפט, על-פי בקשת היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו..." זאת אומרת, שיש לו שיקול דעת.

י. ארידור: כאן יאמר היועץ המשפטי לממשלה מה שיש לו לומר.

י.ה. קלינגהופר: אני רוצה לשאול שאלה מהפכנית: לשם מה צריכים להגדיל את שיקול דעתו של השופט לגבי ענין נוכחות האדם הדרושה בהליכים פליליים? גם זה יכול להיות נתון לשיקול דעתו של השופט. לשם כך, כדאי לחזור לענין האיזון כדי שלא תישמע כאן הטענה שרוצים להביא לידי היעדר איזון.

אני מציע למחוק את המלים: "בתנאי שנוכחותו בישראל אינה דרושה בהליכים פליליים". מדוע? - אני חושב ששום דבר לא רצוי לא יקרה. אם יהיה בפני השופט מקרה כזה שנוכחותו של האדם הנוגע בדבר בישראל דרושה בהליכים פליליים, בטוח אני שכל שופט בישראל יחליט שלא להעביר אותו למדינה זרה. היועץ המשפטי לממשלה יהיה מיוצג בהליכים, או שהוא עצמו ישתתף, או בא כוחו, ואז יגיד היועץ המשפטי לממשלה שהוא מתנגד להעברתו של האסיר או העציר לחוץ-לארץ, כי נוכחותו הכרחית לקיום הליכים פליליים; אבל לא הייתי כובל את השופט מראש. זהו אחד השיקולים שזה יהיה בתחום שיקול דעתו, אבל לא שהחוק יתן פה איזה משקל יתר להליכים פליליים לעומת הליכים אזרחיים. מה גם שיש דברים, כגון: לשון הרע, שזה לא רק ענין של יוזמה של התביעה הפלילית. ההליכים הפליליים יכולים להיות תולדה מתביעה של גורם פרטי.

איננו רואה שום סכנה במחיקת צירוף המלים הנ"ל, בעקבות דבריה המעניינים של הגב' קרפ, ששמה את הדגש על כוח ההכרעה של השופט. השופט צריך להפעיל שיקול דעתו, לשם מה יש צורך להדריך אותו?

י. ארידור: אני מצפה, כאשר אנו שומעים הסברים משפטיים, ואנו שומעים שההנמקה של הסעיף הזה היא בהיצמדותו לאמנה - צריך לראות את נוסח האמנה. בסעיף 11 של האמנה כתוב: "אפשר לסרב להעברה - (א) אם האדם הנתון במשמורת אינו מסכים לכך; (ב) אם נוכחותו בהליכים פליליים התלויה ועומדים בשטח-ארצו של הצד המתבקש היא הכרחית." בנוסח האנגלי כתוב:

"Transfer may be refused..."

י. ארידור:

כלומר, לפי נוסח האמנה ישנו שיקול דעת לבית-המשפט בעניינים פליליים בלבד; ובנוסח האנגלי, בעניינים פליליים, אין חוק האוסר העברה כאשר הנוכחות דרושה, אלא ישנו שיקול דעת להעביר או לא להעביר את האסיר. כלומר, שהנוסח שלנו אומר: כאשר הנוכחות דרושה בהליכים פליליים אין שיקול דעת. הנוסח הזה לא מזדהה עם נוסח האמנה.

ההצעה שמציע פרופסור קלינגהופר עומדת בהתאמת מלאה עם נוסח האמנה: שיהיה שיקול דעת בהליכים פליליים. גב' קרפ אמרה שיש שיקול דעת בהליכים האזרחיים והאמנה אמרה שיש שיקול דעת בהליכים הפליליים. אין כל סיבה שלא לקבל הצעתו של פרופסור קלינגהופר.

באותו רגע שאנו כותבים - וטוב שכתבנו זאת - שהיועץ המשפטי לממשלה הוא שמגיש את הבקשה, אין שום סיבה לבוא ולהגיד: למרות שהיועץ המשפטי הגיש את הבקשה, אנו אומרים - אתה אמנם בודק את ההליכים הפליליים, אבל אני לא סומך על הבדיקה שלך ואנו נוכל לסרב להיעתר לבקשה בגלל שיקול דעת והליכים פליליים. אני חושב שזה אפילו לא לכבודו של היועץ המשפטי לממשלה, כאשר נתנו את ההחלטה ליועץ המשפטי לממשלה, נשאר את שיקול הדעת הכללי בידי בית-המשפט.

מכל הנימוקים שיכולים להיות - יכולות להיות סיבות שונות, ואינני יכול להמציא עתה את הסיבות. יכולות להיות סיבות שאינן קשורות ביועץ המשפטי לממשלה ובעציר עצמו. אינני רואה סיבה שתהיה התעקשות לגבי דבכ כל כך קטן. החוק הזה אינו חוק פוליטי. מבחינה משפטית הנימוקים האלה אינם מחזיקים מעמד.

היו"ר י. גולדשמידט: דבר אחד נראה לי בדברי חבר-הכנסת ארידור, שבסעיף 11(ב) של האמנה נאמר: "אם נוכחותו בהליכים פליליים התלווים ועומדים בשטח-ארצנו של הצד המתבקש היא הכרחית." וגם אז אפשר לסרב להעברה. - לא רק שהיא דרושה, אלא הכרחית.

מאידך גיסא, שכל האלמנט הזה לא יזכר - מחיקה טוטאלית של המלים: "בתנאי שנוכחותו בישראל אינה דרושה בהליכים פליליים", כפי שמציע פרופסור קלינגהופר - משאירה את סוגי השיקולים של בית-המשפט לגמרי בלי כל אזכרה.

נראית לי יותר הצעתו הראשונה של חבר-הכנסת ארידור - לדבר על הליכים משפטיים ועל-ידי זה יהיה הדבר שווה בה ושם. אם אנו מרחיבים הסמכויות מעבר למה שנאמר באמנה - אינני בטוח שזה צריך להפריע לנו. סעיף קטן (ד) של סעיף 11 של האמנה מאזן זאת.

י. קרפ: השאלה היא מה המטרה שאנו רוצים להשיג? אנחנו נעים בין שני קטבים. מצד אחד - הדעה שאנו צריכים להגביל את סמכויות בית-המשפט בכל מקום שיש דרישה של משפט אזרחי ופלילי לא נכוש את העזרה המבוקשת; מצד אחר - שיקול דעת לכל מקרה, שזה ענין לבית-המשפט להחליט.

השאלה הראשונה היא: מדוע צליכרם אנו להגביל את סמכויות בית-המשפט מעל לצורך. המחוקק כאן רצה לומר את דברו רק בענין אחד: ההליכים הפליליים שלנו עדיפים ואיננו רוצים להעמידם בסיכון. אם מבקש אדם העברה לחוץ-לארץ ומתנהלים נגדו הליכים אזרחיים, השאלה היא אם תהיה דחיה בהליכים האזרחיים כאן היא ענין של נסיבות שצריך לשקול אותן.

אני נוטה לגישה של שיקול הדעת ולא שלילת סמכויות בית-המשפט, כי אינני רואה איך יכולים אנו לקיים את ההתחייבויות שלנו לגבי האמנה, כאשר אנו מראש שוללים ההליכים המתקיימים בארץ.

י. קרפ:

אשר להצעתו של פרופסור קלינגהופר במסגרת האמנה - הכיוון הוא כמוכן אפשרי, אבל אנחנו סברנו שרצוי לקבוע עמדה שההליכים שלנו, במקרה של התנגדות, ניתנים מכוח האמנה.

היו"ר י. גולדשמידט:

בזה, לפי הבנתי, לא תירצת מדוע המבקש לא צריך להבחין בין שני סוגי ההליכים. אמרת שההליכים הפליליים שלנו עדיפים. מדוע רק ההליכים הפליליים שלנו עדיפים ולא ההליכים האזרחיים?

י. קרפ:

יצאנו מתוך הנחה שיש סוכוי שלא יהיה הליך אזרחי. הסכנה הריאלית של פגיעה בהליכים עומדים היא חמורה יותר במשפט פלילי מאשר בהליך פלילי.

י. ארידור:

יכול להיות שזה הליך פלילי בענין תאונות, והליך אזרחי לא ישמש ענין לעיכוב. המשפט יימשך חצי שנה. למה זה צריך להפריע?

י. קרפ:

רק אין הסבר לאי הנוכחות שלו.

י. ארידור:

יש לו חברת ביטוח.

י. קרפ:

אז חברת הביטוח תמשיך לנהל את המשפט.

הליך פלילי אי-אפשר לנהל שלא בפני הנאשם.

היו"ר י. גולדשמידט:

אנו צריכים לסכם עמדתנו בענין זה. הצעתו של פרופסור קלינגהופר מרחיקת לכת יותר מאשר הצעת חבר-הכנסת ארידור. הצעת פרופסור קלינגהופר היא למחוק את המלים: "בתנאי שנוכחותו בישראל אינה דרושה בהליכים פליליים". לפי הצעה זו משמיטים אנו את כל הסעיף הזה ואת סיווג השיקולים האלה, כפי שזה בא לידי ביטוי באמנה.

י.ה. קלינגהופר:

במה שנוגע לעמידתנו מול טענה אפשרית של מדינה זרה המבקשת: פה אנו לא זקוקים לאיזה כיסוי בחוק הפנימי שלנו. כי אם נסתמך פה על הכתוב באמנה, כי האמנה משגיחה על היחסים הבינלאומיים ולא צריך פה את החוק.

היו"ר י. גולדשמידט:

האם שקלת אפשרות שהחוק יחול גם על מדינות שאינן באמנה?

י.ה. קלינגהופר:

החשש שאם נרחיב זאת המצב שלנו יהיה עדין יותר לגבי מדינות זרות לאור הכתוב באמנה - יכול להתעורר בנוגע לאותן המדינות שגם הן צדדים לאמנה.

י. קרפ:

אני מבינה שהנטייה של הוועדה היא ללכת בכיוון המרחיב. אני מציעה, שאם הולכים בדרך זו - לתת האינדוקציות של האמנה. לפחות שיופיע הענין הפלילי כמנחה בסעיף קטן (ד).

י. ארידור:

היועץ המשפטי לממשלה ישקול זאת, לשם מה זה דרוש?

י. קרפ:

אם אנו קובעים את שיקול הדעת של בית-המשפט כדאי היה לתת לו הנחיות.

היו"ר י. גולדשמידט:

גם אני חושב שהיה כדאי לכוון את השיקולים שלו - למחוק את ענין דרישת הנוכחות כאן. אני בעד מחיקת הפיסקה האומרת: "בתנאי שנוכחותו בישראל אינה דרושה בהליכים פליליים".

אני מבקש לדעת קודם מה תהיה ההצעה השנייה, כיצד היא תנוסח. תהיינה רק ההנחיות ולא

י.ה. קלינגהופר:

משהו מחייב באופן החלטי.

"בית המשפט רשאי לסרב לאמנה בין השאר מהנימוקים הבאים." ההצעה אינה מנוסחת.

י. קרפ:

אם יהיה כתוב "רשאי" אז לא איכפת לי. המלה "רשאי" יכולה להיכתב לגבי כל דבר, רק שהדבר לא ישלול ממנו את שיקול הדעת.

י.ה. קלינגהופר:

אני מבקש מהגב' קרפ שתגיש לנו הצעה מנוסחת.

היו"ר י. גולדשמידט:

י. ארידור:
כאשר הנוסח של הצעת החוק תוקן על ידינו, זוהי דרוש בכלל, אם אנו כותבים "בין היתר" בגלל הנימוקים הבאים - אנו יוצרים כאן שני סלאים במקום שהם אינם דרושים. אם היועץ המשפטי לממשלה יכול שלא להגיש בקשה, אז מה צריכים אנו להוסיף על כך: "בית המשפט רשאי...". אם זה דרוש הוא לא יגיש. אינני אומר שזה ישנה מבחינה משפטית, אבל זה לא נתפר יפה בתוך הסעיף הזה.

י. גולדשמידט:
זה יוצר את האפשרות שהיועץ המשפטי לממשלה יעביר לחוץ-לארץ, ובית המשפט מוצא לנכון שלא לעשות זאת. בדרך-כלל איננו אומרים שבית-המשפט יהיה כפוף להצעת היועץ המשפטי לממשלה. מתוך דבריו יוצא שהכנסנו את היועץ המשפטי כדי לנטרל את בית-המשפט.

י. ארידור:
לא.

י. גולדשמידט:
אם ייאמר שהוא צריך להגיש בקשה, אבל גם כאשר הגיש בקשה רשאי בית-המשפט לסרב; הרי שכבודן ומעמדן של שתי הרשויות האלה יהיה שמור על ידי זה.

י. גרא:
בחור איש משרד החוץ מעוניין אני שההתחייבויות והזכויות שקיבלנו על-ידי חתימתנו ואישורנו את האמנה גם כן יועברו לביצוע כאן בארץ, שלא תהיה סתירה בין הוראות האמנה לבין הוראות חוק זה.

לסעיף 11 של האמנה, אני מדגיש כי ההתחייבות שם קיימת בקשר להעברת בן אדם משטח ארץ אחד לארץ שניה, פרט לכך שבית-המשפט יכול לסרב להוציא אדם זה מסיבות שונות והסיבות, בעצם, מרחיקות לכת.

אני מציע להשאיר זאת גם בהצעת החוק ועל-ידי זה לא להגביל יתר על המידה את ההתחייבות העקרונית להעברת אדם לארץ המבקשת העברתו.

י.ה. קלינגהופר:
היות ואנו תמימי דעים, שהוספת הנוסחה המוצעת על-ידי הגב' קרפ לא תוסיף ולא תוריד מבחינה משפטית טהורה, מיעץ אני לחבר-הכנסת ארידור לא להתנגד לכך שאנו נכלול את הנוסחה הזאת בחוק, כי אז קל לנו יותר להבליט את התאמתנו ללשון האמנה וגם בזה יש משהו חיובי. זה לא עולה לנו בכלום ואנו עושים ג'סטה יפה כלפי חוץ, כאשר אנו חוזרים פה על מלים הכתובות באמנה. אני מבקש שנתאחד על ההצעה הזאת.

י. גולדשמידט:
נעשה זאת.

מ. אביזוהר:
אני מציע לגב' קרפ לשקול לא להכניס תוספת זו. אם היא לא מעלה ולא מורידה - מוטב שלא תיכתב. אם לדעת המחוקק תוספת זו אינה מעלה ואינה מורידה, בדרך-כלל כדאי לא להכניסה.

מ. אביזוהר:

לגבי יחסי חוץ: אינני סבור שזה משרת את העניין, כי מי שממונה על האמנה אינו בית-המשפט, אלא ממשלות. הממשלות חותמות אמנות זו עם זו, ולא בית-המשפט מפקד בראש וראשונה לקיים את האמנה. לא יפה, ככנסת, להעביר את הנחיות האמנה לאינסטנציה של בית-המשפט, שהיא תנחה אותו. בנוסף הזה אנו מטילים על בית-המשפט לבצע את הוראות האמנה, בעוד שהאמנה מוטלת על הממשלות.

היו"ר י. גולדשמידט:

למעשה, צריכים אנו בכל זאת להמתיך בהכרעה הזאת עד שנראה את ההצעות המנוסחות והצד העקרוני שאתה מעלה צריכים אז לשקול.

נקודה נוספת היא תנאי אחזקה.

י.ה. קלינגהופר:

יש לי עוד נקודה: הסכמת העציר - הסכמתו של אדם ששללו ממנו החופש האישי. זה יכול להיות פרובלמטי.

היו"ר י. גולדשמידט:

זו הנקודה השלישית אליה צריכים אנו להתייחס ואולי היא עונה גם על ההרהור הזה.

הדבר השני היה: אם בית-המשפט לא חייב לוודא, שתנאי האחזקה של העציר בהיותו בחוץ-לארץ יהיו דומים לתנאים שאנו מקיימים כאן. אם הוא אסיר בעבודת פרך, אין אנו חייבים לעמוד על כך שגם שם יעבדו אותו בעבודת פרך, אבל לא יותר - שלא ימצא בתנאים פחותים ונחותים מהתנאים בהם היה נתון בארץ. הבאתי את הדוגמה אם כאן נמצא האסיר ב"מעשיהו" ושם יהיה באחד מבתי הסוהר הידועים לשימצה בכל העולם בנוגע לתנאיהם. נזכר, שלא יהיה כל כך קל לוודא זאת, אבל הנציגות הישראלית תגידה את הדבר הזה. בזמנו, אמר שר המשפטים שנראה לו שזה שיקול נכון וצריך לתת לו ביטוי.

י. קרפ:

כשיקול לא יכולה להיות מחלוקת על הנקודה הזאת. השאלה היא אם זה צריך להיות תנאי. אם הוועדה תקבל את הדעה שבלי שיובטחו התנאים האלה אי-אפשר יהיה להעביר את האסיר, אפשר יהיה להוסיף פיסקה: "ובתנאים דומים ככל האפשר לתנאים בהם היה נתון במשמורת".

י. ארידור:

מדוע לא: "שאינם נופלים"?

י. קרפ:

בית-המשפט צריך לדעת שהתנאים דומים, ולא שאינם נופלים.

מ. בן-פורת:

כיצד ידע זאת בית-המשפט? האם היועץ המשפטי לממשלה ימסור זאת?

י.ה. קלינגהופר:

הקונסול שלנו יברר.

י. ארידור:

צריך שהשופט יחשוב על זה. אם נציין זאת בחוק - השופט יחשוב על כך.

היו"ר י. גולדשמידט:

כל ההליך צריך לעבור דרך נציגות ישראל לכאן. אם נציגות ישראל יודעת שם כמה מדובר היא חוודא את הדבר הזה. בשביל זה היא יושבת שם.

י. גרא:

אי-אפשר.

היו"ר י. גולדשמידט:

אז המדינה תהיה חייבת לומר באילו תנאים היא רוצה להחזיק בו. כאשר מעבירים את הבקשה לבית-המשפט צריך להצטייד בידע מסויים.

איננו בתוך העניינים. אנו יכולים לבדוק את הצד הפורמלי של הבקשה, אבל את הצד

י. גרא:

המהותי אי-אפשר.

מס כן אי-אפשר? נניח שתבוא בקשה מספרד, או מצרפת. משרד החוץ מחקש עם השגרירות בצרפת ושואל אם אחזקת העציר לצורך פרובינצילי היא בתנאים סבירים, או לא בתנאים סבירים, אחרת לא יגיש.

היו"ר י. גולדשמידט:

אינני בטוח שטוב להכניס את משרד החוץ לכל השלבים האלה. לפי ההצעה הנוכחית תעודת שר החוץ נדרשת רק לגבי עניין אחד: שהרשות היא רשות שיפוטית. אני חושב שזה יותר מדי שאנחנו נדרוש ממשרד החוץ לוודא את כל הדברים האלה בשביל בית-המשפט. אני חושב שעניין זה צריך להישאר בתחום חובתו של מי שמבקש את הבקשה והוא - היועץ המשפטי לממשלה. בעצם, ביסודו של דבר אנו אומרים: זה יהיה לפי בקשה של היועץ המשפטי לממשלה ותנאי נוסף הוא שתובעים הסכמתו של העציר. בדרך-כלל מקובל בבתי-המשפט; גם אצלנו, כאשר שני הצדדים מבקשים - בית-המשפט מקל. הפרורגטיבה היא בידי בית-המשפט. בית-המשפט צריך להתליט, כאשר יש אישום נגד מישהו, אם להפסיק את המשפט. אם הבקשה באה לפני שמיעת העדויות - היועץ המשפטי לממשלה יכול לבטל. אני חושב שאם היועץ המשפטי מבקש להפסיק, לאחר שהתחילו בשמיעת עדויות, בית-המשפט מוכה את הנאשם; אבל, בדרך-כלל, בית-המשפט פועל לפי גישתם של שני הצדדים.

א. אנקוריון:

אני סבור שאת כל הדברים האלה הקשורים בתנאים צריך לוודא היועץ המשפטי לממשלה. הוא צריך להגיש תצהיר, או הצהרה לבית-המשפט, שהדברים האלו והאלו הוכחו לשביעות רצונו. אינני חושב שיש טעם שנכניס את משרד החוץ לכל התסבוכת הזאת של תנאים דומים או לא דומים לתנאים הניתנים בארץ. אני חושב שזה חורג מהדברים שאנו יכולים לדרוש ממשרד החוץ.

היו"ר י. גולדשמידט:

אביא לדוגמה מקרה פשוט: עציר מוכן לצאת לחוץ-לארץ, הוא אינו רוצה לאכול, אלא אוכל כשר. האם המדינה יכולה להעביר אותו למקום בו יקבל אוכל טרף?

א. אנקוריון:

האם משרד החוץ צריך לדאוג לזה?

היו"ר י. גולדשמידט:

רק למשרד החוץ יש נציגויות בארצות זרות.

י. ארידור:

לא צריך לכתוב זאת בחוק.

א. אנקוריון:

זהו שאמרת: בחוק לא צריך לכתוב זאת. יש הליכים קיימים שיכסו זאת.

היו"ר י. גולדשמידט:

אין הצעה להסכים בחוק איזה מוסד ישראלי ידאג לזה.

י. גרא:

בהצעות של אוסטריה לאמנה הזאת הצהירה אוסטריה על משרד החוץ שלה כרשות שיפוטית. אין לה כל אמביציות בכיוון הזה, אבל אני הייתי יכול להצהיר באמצעות הנציגויות על עמה שהיא יכולה לעזור לבית-המשפט, או לממשלה, לרכוש את האינפורמציה הדרושה, כגון: כשרות בית הסוהר לפני הסכמת היועץ המשפטי לממשלה להעביר את האדם הזה; אבל משרד החוץ, בתור רשות שיפוטית, אינו מקבל זאת.

היו"ר י. גולדשמידט:

אין כוונה כזאת. אנו מקבלים רק, שרצוי שיוודאו שהתנאים סבירים. מי יוודא וכיצד -

נשאר זאת למדינה.

י.ה. קלינגהופר:
היות ודנו בסיפה, מציע אני שבסיפה ידובר רק על ענין תנאי האחזקה במאסר ובמעצר - רק על התנאים ולא על התקופה ולא על החזרתו לישראל, כי את שני הדברים האלה נעביר לסעיף קטן (ב), אחרת זה לא משתלב. בסעיף קטן (ב) יש כל הפרטים בענין התקופה וכו'. כל הענין הזה הנוגע להיבט הטמפורלי של האחזקה במשמורת, זאת הייתי מוציא מסעיף קטן (א) ומעביר לסעיף קטן (ב). בסעיף קטן (א) הייתי מסתפק בתנאים.

היו"ר ג. גולדשמידט:
זאת הצעה חדשה ואני רוצה שנתייחס אליה אחר-כך.

לגבי סעיף קטן (א) יש לנו הצעה נוספת שלא דנו בה, אבל היא נוגעת להערה אחרת שפרופסור קלינגהופר הזכיר קודם, שאמנם נאמר ברישאה של סעיף קטן (א) "בהסכמת העציר או האסיר" - בענין זה הוצע שיינתן לו הסבר על מעמדו וזכויותיו.

י. ארידור:
אני מציע שבאן תהיה הטלת חובה. אם אין לעציר הזה עורך-דין - תהיה חובה לתת לו סיוע משפטי על-פי חוק סיוע משפטי. לשכת הסיוע המשפטי תינתן לו עורך-דין שיוכל להסביר לו את המצב. נניח שהוא מסכים, אבל אינו יודע מהן זכויותיו לגבי ניכוי שליש. ייתכן מאוד, שאם הוא יוצא לחצי שנה לחוץ-לארץ הוא מפסיד זכותו של הנוגעה לניכוי השליש. העציר לא יידע על כך, הוא לא מכיר את כל הקשיים האלה. יבוא עורך-דין ויסביר לו.

יש שיקול נוסף: העציר יכול לחשוב שאם הוא מסרב להסכים לבקשה הזאת ייחשב לו הדבר להתנהגות בלתי נאותה מבחינת ההתנהגות בבית הסוהר. העורך-דין צריך להסביר לו מהן זכויותיו. לכן זקוק האסיר לייצוג משפטי בלתי תלוי בנושא הזה שיבהיר שההסכמה שלו היא לאחר ידיעתו כל העובדות. אם אין לו עורך-דין משלו - חייבים להעמיד לו עורך-דין לצורך זה, כי אחרת אין זו הסכמה.

י.ה. קלינגהופר:
אני חושש מכל אפשרות של מתן הסכמה כזאת מצד האדם הנוגע בדבר בפני הרשות האדמיניסטרטיבית. זה צריך להיות העקרון. על כן, אני מבקש, שיאמר בחוק במפורש: שההסכמה הזאת צריכה להיות מוצהרת באופן אישי על-ידי העציר, או האסיר בפני השופט. השופט צריך, לא על-פי הוכחה שבכתב, שהנה מונח בפני השופט תצהיר שהעציר נתן את הסכמתו בבית הסוהר; אלא על השופט לבוא לתא האסיר ולשמוע מפיו אם הוא מסכים. אני רוצה למנוע הנחת מסמך לפני השופט ושהשופט יוכל לראות במסמך הזה ראייה להסכמתו של העציר.

אני מבקש שההסכמה תהייה בלתי-להיות רק בצורה של הודאה של האסיר באופן אישי, כאשר הוא מתייצב בפני השופט הדן בסוגיה הזאת.

י. ארידור:
האם פרופסור קלינגהופר מסכים למתן ייצוג משפטי לאסיר, שיידע שהוא זכאי לעורך-דין?

י.ה. קלינגהופר: כן.

א. אנקוריון:
אני חושב שאפשר להכניס פה משהו הדומה לקיים בפרוצדורה באנגליה. בשלב של העדות הקיימת, כאשר מתחילים לשמוע את עדויות הנאשם, לפי החוק בית-המשפט חייב להסביר לו את זכויותיו וכן לומר לו: אתה יכול שלא לדבר, או לתת הצהרה ולא עדות. אפשר לכלול זאת בסעיף נפרד כדי לא לסרב את הכתוב.

אני מסכים שההצהרה צריכה להינתן בבית-המשפט לאחר שבית-המשפט הסביר לו את זכויותיו לפי חוק זה.

לשאלת העמדת עורך-דין לרשות האסיר: אינני בטוח אם זה לא מכוסה על-ידי הפרוצדורה האנגלית.

י. ארידור: זה לא מכוסה.

היו"ר י. גולדשמידט:
לפנינו שתי הצעות שונות: הצעת פרופסור קלינגהופר לגבי המליים: "בהסכמת העציר או אסיר" ברישה של סעיף קטן (א). הצעתו היא, שייאמר: שניתנה לפני בית-המשפט, או שניתנה כפי שניתנה וסמל המשטרה מעיד על כך שהודאה ניתנה בצורה פורמלית ומדוייקת.

האם יש חברים המסתייגים מהצעה זו?

מ. אביזוהר: אינני חולק על ההצעה, אך מהי ההצעה האחרת?

היו"ר י. גולדשמידט: ההצעה האחרת עומדת בנפרד.

אם כך ההצעה מתקבלת.

ההצעה השניה היא של חבר-הכנסת ארידור, שייאמר בסעיף: אם אין לאסיר או לעציר עורך-דין - בית-המשפט, או לשכת הסיוע, יצווה לתת לו עורך-דין.

קיבלנו שההצעה תימסר בפני בית-המשפט וזה ממלא במידה מסויימת את הדרישה הזאת, אבל גם לגבי הדוגמה של ויתור השליש זה אינו עונה. אולי גם לגבי זכויותיו בהיותו בחוץ-לארץ הוא צריך יועץ משפטי שיסביר לו למה הוא צריך להסכים, ולמה - לא.

א. אנקוריון: האם זה לא קיים בחוק ההסגרה?

י. ארידור: שם הוא אדם חופשי, לפחות בהתחלה; כאן הוא עצור בשלב הראשון ואין לו עם מי להתייעץ.

י.ה. קלינגהופר: האם אפשר לקבוע דברים אלה בתקנות של שר המשפטים?

י. הררי: בעקבות הצעת חבר-הכנסת ארידור באה הצעת חבר-הכנסת קלינגהופר. אם אנו מקבלים את ההצעה שהאסיר צריך להופיע בפני בית-המשפט ולהצהיר או כדאי להטיל על בית-המשפט להסביר לו את זכויותיו.

י. ארידור: בית-המשפט לא יידע כל זכויותיו.

היו"ר י. גולדשמידט: אם רוצים אנו ללכת בכיוון זה נוסיף לסעיף את המליים: "יצחקר בפני בית-המשפט לאחר שביח-המשפט הסביר לו מעמדו וזכויותיו".

מ. בן-פורת: יש לי הרושם שאנו שוכחים לפעמים שיש לאסיר או לעציר הזכות לומר שהוא לא רוצה לצאת לחוץ-לארץ.

היו"ר י. גולדשמידט: השופטים ודאי ישאלו אותו באופן גלוי אם הוא רוצה או אינו רוצה לצאת לחוץ-לארץ ויסבירו לו שהוא רשאי להשיב הן או לאו.

י.ה. קלינגהופר: לפני שהוא מסכים עליו לדעת שהוא יכול לשאול את השאלה מהם התנאים באותה משמורת בחוץ-לארץ, האם הם נופלים מהתנאים כאן? - אחרת הוא לא יסכים לצאת.

א. אנקוריון: האמת היא שההצעה הזאת יכולה להשתלב בנוסח הקיים. הרי נאמר: "ואם הסכים לכך העציר או האסיר". אחרים מלים אלו אפשר להוסיף: "בפני בית-המשפט, לאחר שביח-המשפט הסביר לו את זכויותיו". אפשר בקלות לשלב תוספת זו בנוסח הקיים; אבל יחד עם זאת, היות והמשפט הופך לפריודה ארוכה, הייתי מבקש - אם מקבלים את ההצעה - להשאיר זאת לניסוח היועץ המשפטי - אם לשלב זאת בצורה כזאת או אחרת.

י. קרפ: אין כאן חולק על העיקרון, שאם אנו רוצים שהסכמת העציר תהיה חופשית - הדעת נותנת שזה ייעשה על-ידי כך שיסבירו לו שהוא יכול לקבל, או לסרב.

לגבי הצעתו של חבר-הכנסת ארידור - למתן סיוע משפטי לעציר - אין זה ענין לחוק זה. בכלל, כל השאלה הזאת של מתן סיוע משפטי, או טרום משפטי אינה ענין לחוק זה. קיים מתן סיוע משפטי על חשבון המדינה; אבל בחוק הזה, אם זה צריך להיות על חשבון המדינה כחובה או כרשות - זה לא צריך להיות בחוק הזה.

אני מציעה שיבהירו לעציר את זכויותיו.

י. ארידור: בית-המשפט מסביר את הזכויות הפורמליות לפי חוק זה. יכול להיות שיש תביעה נגד העציר. בית-המשפט לא יודע זאת והעציר לא יודע שהמשפט יכול להתקיים בהיעדרו, אם הוא יוצא לחוץ-לארץ. כאשר האדם חופשי אפשר להגיד לו מדוע לא הלך לעורך-דין, אבל כאשר האדם אינו חופשי אי-אפשר לטעון נגדו טענה זו.

י. קרפ: הוא יכול להתקשר עם עורך-דין ולהזמין אותו אליו.

י. ארידור: הוא לא יודע שקיימת בכלל בעיה בהקשר זה. דעתו היא שאי-אפשר להעמיד אדם במצב שהוא אינו יודע מה הן זכויותיו.

לתשובתה של הגב' קרפ, שסיוע משפטי אינו נוגע לחוק זה: יכול להיות שצריך לחוקק חוק אחר בו נחייב מתן סיוע משפטי.

היו"ר י. גולדשמידט: אני מציע שנחליט בנקודה זו. ההצעה היא לומר: "ואם הסכים לכך העציר או האסיר בפני בית-המשפט לאחר שבית-המשפט הסביר לו את זכויותיו"

ה צ ב ע ה

הוחלט: בסעיף קטן (א) אחרי המלים: "ואם הסכים לכך העציר או האסיר" יבוא: "בפני בית המשפט לאחר שבית המשפט הסביר לו את זכויותיו."

היו"ר י. גולדשמידט: מי בעד הצעת חבר-הכנסת ארידור, שנאמר במפורש: 'אם אין לאדם עורך-דין מעצמו יעמיד לו בית-המשפט עורך-דין במסגרת חוק סיוע משפטי, או במסגרת אחרת, כדי שתהיה לו הגנה והסברה מלאה.'

ה צ ב ע ה

הצעת חבר-הכנסת ארידור - לא נתקבלה.
זכות הסתייגות לחבר-הכנסת ארידור.

י.ה. קלינגהופר: יש לי שאלה: בהקשר קודם הזכיר חבר-הכנסת אנקוריון את ענין ההסגרה. האם זה בטוח, לפי הנוסח שלפנינו, שהעברת אסיר או עציר לא חוכל להיות מנוצלת על-ידי המדינה הזרה למטרה כזאת, שהוא אן יופיע שם לפני שופט פלילי - השופט הפלילי ירשיע אותו, יקבע את עונשו וישלח אותו לחודש ימים לבית-הסוהר לרצוח את העונש. האם הוא יכול לעשות דבר כזה? זה כאילו היתה הסגרה, כאילו החוק הזה יכול היה לבוא במקום חוק ההסגרה. אני חושב, או שזה משתמע מכך, ששלילת אפשרות כזאת משתמעת כך. אם זה לא בטוח - צריכים להגיד משהו: שזה לא יוכל להיות מנוצל להסגרה ממש. האדם יעבור שם כל ההליכים, יורשה להיענש ויישלח לבית-הסוהר, בלבד שריצוי העונש לא יחרוג מהמסגרת של שלושה חודשים, או ששה חודשים. זה מה שצריך למנוע, אחרת זה יהפוך למעשה להסגרה, אשר לו יש מסלול תחיקתי אחר ונפרד.

א. אנקוריון:

בסעיף 7(א), כפי שהובח לפנינו בנוסח הלבן, חסרות המלים: "לשם מתן עדות, או עימות", שבישיבה הקודמת סיכמנו להוסיף, אבל לא בצורה סתמית. ברישה של סעיף קטן (א) אחרי המלים: "יתייצב אישית בהליכים" צריך לבוא: "לשם מתן עדות או עימות"; או "לצורך עדות או עימות" - כפי שמופיע בדברי ההסבר לסעיף 3.

דבר נוסף: סעיף 7ג בהצעה הכחולה מדבר על שמירת דיני הסגרה ושומר על כך, ששום דבר בחוק זה לא יתפרש כאילו בא להוסיף על הסמכויות לדון אדם שהוסגר לישראל על עבירה שעבר או להסגירו לחוץ לארץ לשם העמדה לדין על עבירה כאמור או ריצוי עונשו עליה. אם די בכתוב כאן, או לא - נדון כאשר נגיע לסעיף 7ג.

י. קרפ:

אני רוצה להוסיף על דברי חבר-הכנסת אנקוריון; מבחינת האמנה קיים סעיף 12 של האמנה הקובע: "עד או מומחה, תהיה אזרחותו אשר תהיה, שהתייצב לפי הזמנה לפני רשויות השיפוטיות של הצד המבקש, לא יחבצו לדין ולא ייעצרו ולא תוטל כל הגבלה אחרת על חירותו האישית בשטח-ארצו של צד זה בשל מעשים או הרשעות שקדמו ליציאתו את שטח ארצו של הצד המבקש."

היו"ר י. גולדשמידט: דיברנו על כך, שצמי בהיותו בארץ היא הוא עובר עבירה, עושה תאונה והורג אדם, מה דינו? - אמרנו שהוא יוחזר לארץ לפני תום תקופת המאסר שנגזרה עליו בישראל. אחר-כך יתחילו בהסגרה. על כך החלטנו בישיבה הקודמת.

אני מאשר דבריו של חבר-הכנסת אנקוריון לגבי הרישה של סעיף קטן (א). החלטנו בישיבה הקודמת להוסיף את המלים: "לשם מתן עדות או עימות".

אשר לסעיף 7ג - נשמע בהמשך הסבר.

י. גרא:

הייתי מוסיף: "מתן עדות או למטרות עימות".

היו"ר י. גולדשמידט:

האם סעיף 7ג מספיק? חבר-הכנסת אנקוריון הביע ספק אם סעיף 7ג מספיק כדי להשיב.

י. קרפ:

נראה לי שהוא בא לקבוע בשנב כיוונים: מצד אחד שלא ישתמשו בחוק זה כדי להסגיר אדם בחוץ-לארץ; ומצד אחר - בא להבטיח שלא ינצלו זמנא לתהליך של הסגרה. נראה לי שהסעיף עונה על כך.

היו"ר י. גולדשמידט:

אני מסכים להצעתו הארגונית של חבר-הכנסת קלינגהופר, שהתנאים בענין התקופה וההחזרה יצורפו לסעיף קטן (ב) ולא ישארו בסעיף קטן (א).

י.ה. קלינגהופר:

אחרת יש אי-התאמה בניסוח, אבל לא אעמוד על זה.

י. קרפ:

לפי הנוסח הלבן מוצע, שענין תקופת הזמן וההגבלות של הזמן יהיו בסעיף קטן (ב), ורק העקרון שהאסיר יוחזר נקבע בסעיף קטן (א) כתנאי להעברתו. שאלת הזמן שיישב בחוץ-לארץ מוגדרת בסעיף קטן (ב).

י.ה. קלינגהופר:

יש חפיפה חלקית, אבל זה לא מפריע לי.

י. ארידור:

אני מתייחס לסעיף קטן (ב) של סעיף 7א בנוסח הלבן. סיכמנו בישיבה הקודמת שהעציר יוחזר לארץ לפני תום תקופת מעצרו. בסעיף קטן (ב) כתוב: "בית המשפט יקבע את הזמן לשהותו של עציר או אסיר בארץ שבת הוא מתבקש בהתחשב בזמן הדרוש לביצוע הפעולה המשפטית באותה ארץ, אולם בכל מקרה לא תעלה התקופה על הקצרה שבשתי אלה: (1) שלושה חדשים, או ששה חדשים - אם ראה בית-המשפט להאריך את התקופה כתום שלושת החדשים האמורים; (2) התקופה שבה היה העציר או האסיר מוחזק במשמורת בישראל." - זאת לא הייתה החלטתנו. קבענו שהוא

י. ארידור:

הזאת. צריך להבהיר נקודה זו ולנסח, שהוא יוחזר לפני תום תקופת מעצרו.

י.ה. קלינגהופר:

זה צריך להיות ממשי; שיספיקו להחזיר אותו לפני תום תקופת המעצר.

י. ארידור:

כל ההגיון בסעיף זה היה, שהוא יחזור לכאן עציר.

דבר נוסף: כתוב - "שלשה חדשים, או ששה חדשים - אם ראה בית המשפט להאריך את התקופה כתום שלשת החדשים האמורים"; לא כתוב בשום מקום שהארכת התקופה מותנית בתום שלשת החדשים. לא כתוב, שהארכת התקופה מותנית במילוי כל התנאים ושהיא חייבת להיות לפני תום התקופה. לפי הנוסח כאן יכול להיות שזה יהיה ביום האחרון. חייבים להיות כל התנאים של הפרוצדורה לגבי התקופה הראשונה - חייבים לחול על התארכה.

אנו חייבים לבחון מחדש את ההארכה. סיכמנו שהעציר צריך לתת הסכמתו בפני בית-המשפט. הוא לא יכול לתת הסכמתו בבית-המשפט אם הוא יושב בחוץ-לארץ. אם אנו דורשים זאת מעציר הנמצא בארץ, אם איננו מסבירים לו זכויותיו פה - על אחת כמה וכמה שם.

אני מציע לבדוק מחדש את סמכות ההארכה מבחינה זאת, אי-אפשר להאריך את התקופה בחוץ-לארץ. אם העציר נמצא בחוץ-לארץ אי-אפשר להאריך את תקופת מעצרו. דין ההארכה אינו יכול להיות שונה מדין התקופה ההתחלתית.

מ. ביבי:

ניתן להתגבר על ענין ההארכה אם העדות הזאת תימסר לנציגות ישראל בחוץ-לארץ. אם זה מספיק או לא - זה נתון לשיקולו של כל אחד.

הי"ר י. גולדשמידט:

לגבי סעיף 7א(ב)(1): אמרנו שההארכה צריכה להיות באותם סייגים שהיתה ההארכה הראשונה. בשביל בית-המשפט הדבר אינו אפשרי. לכן אפשר להסיק אחת משתי המסקנות: או להסמין את בית-המשפט להאריך, בלי לקשור את בית-המשפט בסייגים של ההופעה בפני בית-המשפט, כי העציר יושב בחוץ-לארץ, עם נציגות ישראל. להארכה אנו נציגות ישראל. לא מתאים לחוק שבאמר את הדבר הזה. אם חבר-הכנסת ארידור רוצה להסיק מכך את המסקנה שבנוותר על ההארכה - אבל זו היתה הפשרה בין שלשה חדשים לבין ששה חדשים - אני נרתם לכך, היות וזה חשוב להגנת תקינות התהליך שבנוותר על כך שההארכה צריכה להינתן כמו החלטה הראשונה; או, שהחלטה הראשונה עם כל הסייגים וכן: ראה בית-המשפט שהתקופה לא מספיקה - רשאי להאריך את התקופה.

י. ארידור:

יוצא שהאסיר הסכים לשלשה חדשים ומקבל ששה חדשים.

הי"ר י. גולדשמידט:

בית-המשפט שואל את האסיר אם הוא מסכים לשלשה חודשים, אבל אם הדבר לא ייגמר

יהיה ששה חדשים.

מ. אביזוהר:

יש כאן שני עניינים שונים. יש ענין שהאסיר צריך להיות כאן בזמן כדי לסיים את המעצר שלו. אם הוחלט קודם שמחייבים, בשום מקרה אין ההארכה יכולה לחרוג מתקופת מעצרו.

מ. גלס:

זה התקבל.

מ. אביזוהר:

אבל זה צריך להיות בנוסח.

י. ארידור:

אני מתייחס לסעיף קטן (2) ולא לסעיף קטן (1).

ס. אביזוהר:

לשאלת ההארכה: האם נעשה פלסטר את כל מטרת העניין להגיש סיוע משפטי בהסכמת האסיר? שלשה חדשים זה זמן סביר, במשך שלשה חדשים מתנהלים משפטים. זה עשוי לעשות את כל הפעולה הזאת לבלתי מסייעת. לכן העניין צריך להיות מוסבר לעציר.

צריך להסביר לעציר: דע לך, שבהסכמתך אתה עלול להישאר שם ששה חדשים. השאלה היא אם צריך להכניס זאת לנוסח החוק. אני חושב שלא. אני חושב שבית-המשפט צריך להסביר לו זאת מראש לפני צאתו.

ס. בן-פורת:

אני רוצה להפנות תשומת ליבה של הוועדה, שבאפשרות ההארכה שניתנה יש אפשרות לתת זאת לשיקול בית-המשפט. גם ההארכה היתה שרירותית.

אני חושב שיש לקבוע שני אלמנטים: (א) למסור לשיקולו של בית-המשפט; (ב) שההארכה לא תינתן. המדינה המבקשת צריכה להגביל את בקשתה ובית-המשפט יהיה מוגבל לתקופה ולא נסתמך על ההארכה. נשאר זאת לשיקולו של בית-המשפט ללא אפשרות ההארכה.

היו"ר י. גולדשמידט:

כלומר, לקחת את התקופה הארוכה מלכתחילה.

ס. בן-פורת:

אינני יודע איזו תקופה יקבע בית-המשפט. ניתן גם שיקול זה לבית-המשפט ולא נגביל אותו. ההגבלה היא לגבי תקופת המאסר. לאותה מדינה אין גם זמן בלתי מוגבל להחזיק את העציר אצלה. נחזור חזרה ונשנה.

היו"ר י. גולדשמידט:

אם כן ההצעה היא לא להגביל. יש אפשרות להגביל לששה חודשים ולא לחלק לשלשה

חדשים ולשלשה חדשים נוספים.

ס. ביבי:

נוכח הניסוחים החדשים שקיבלנו בדבר הכרח נוכחות האסיר בבית-המשפט, נראה לי שיש לחזור ולשקול את ההצעה שהועלתה בישיבה הקודמת. למעשה, אם אנו משאירים את ההארכה הנוספת בידי בית-המשפט, יוצא שאנו קובעים מראש את התקופה לששה חודשים.

אני מצטרף להצעה לתת את סמכות ההארכה בידי בית-המשפט, במקום הקביעה של שלשה חודשים ואפשרות של הארכה עד לשלשה חדשים - שהשופט יקבע מראש מה שנראה לו והתקרה תהיה של ששה חדשים. השופט יראה את כל הנתונים ואני מציע להעמיד את המכסימום על ששה חדשים.

י.ה. קלינגהופר:

זה פותר אותנו מהעניין של הסכמה, אם זה צריך להיות כלול בהסכמה.

ס. בן-פורת:

אני מצטרף להגבלה של ששה חדשים.

היו"ר י. גולדשמידט:

מה שעומד לפנינו הוא לשנות את ההחלטה של הישיבה הקודמת. במקום מה שנאמר בסעיף 7א(ב)(1) בנוסח הלבן, נכתוב: לא יותר מששה חדשים. סעיף קטן (2) ישאר כפי שהוא.

ה צ ב ע ה

הוחלט:

במקום הכתוב בסעיף 7א(ב)(1) יבוא: "ששה חדשים".

היו"ר י. גולדשמידט:

לגבי סעיף קטן (2) של סעיף 7א(ב), בו נאמר: "התקופה שבה היה העציר או נניח שהתקופה היא ארבעה חדשים. אומר חבר-הכנסת ארידור, שאם התקופה חופפת העציר לא יחזור לכאן כעציר. לכן, מהי הצעתך?"

הצעת היא להוסיף בסעיף קטן (2):
"ובלבד שהעציר יוחזר לישראל לפני

י. ארידור:

תום התקופה."

י. קרפ:
אומר מדוע, לעניות דעתי, ההחלטה של הוועדה כן כלולה בנוסח. סעיף קטן (א) קובע כתנאי שבית-המשפט לא יורה על העברה, אלא אם כן נוכחותו בישראל אינה דרושה בהליכים פליליים ושהובטח להנחת דעתו של בית-המשפט כי הוא יוחזק שם במעצר או במאסר לתקופה שבה היה מוחזק במשמורת אילו היה בישראל וכי יוחזר לישראל תוך פרק זמן שצייין בית-המשפט. התנאי, שתוך פרק זמן זה יוחזר לישראל - קיימת. כלומר, המדינה מתחייבת להחזיר אותו. אם היא חייבת או לא חייבת - אינני חושבת שזה משנה, בתנאי שהוא יוחזר.

ס. בן-פורת:
העליתי פירוש זה בישיבה הקודמת, אך החברים פיקפקו בפירוש זה.

י. ארידור:
נכון שיש התחייבות של המדינה להחזיר אותו, אבל אנחנו צריכים לקבוע תנאים להחזרת העציר. אם אחרי 4 חדשים הוא חדל להיות עציר, אי-אפשר יהיה לכפות עליו לחזור. שם אסור לעצור אותו. כל זמן שהוא עצור חייבים לסמוך על המדינה שתבצע את החזרה.

לכן, מציע אני להבהיר במפורש שהעציר יוחזר לארץ כעציר לפני תום התקופה. אני זקוק לתוספת זו, כי אינני רוצה שהוא ישאר בחוץ-לארץ. נניח שיש ענין של אישות או עניינות, העציר ישמח לברוח מאשתו. אינני רוצה שכל תובע אזרחי יצטרך לדאוג שמא יפעילו נגד העציר את החוק בהסכמתו ואז צריך עיכוב יציאה נגד העציר. אני רוצה לתת הנגשה, שלפחות ישתחררו העצירים בישראל, ושלא תהיינה בקשות מיוחדות לעיכוב יציאה. כך האשה, הילד והתובע שקטים. צריך לכתוב זאת במפורש. למה צריך להתעקש על זה?

א. אנקורי:
חבר-הכנסת ארידור דיבר בפעם הקודמת על הענין הזה.

י. ארידור:
וכן החלטנו.

א. אנקורי:
אי-אפשר לנסח חוק על-פי מקרה חריג - שיש אשה, ילד, תובע. זו הצעה שאינה מתקבלת על הדעת. אם יתברר לפני בית-המשפט שהאסיר צריך לשבת בבית הסוהר חודשיים, מה שרוצה לומר חבר-הכנסת ארידור הוא, שבית-המשפט יאמר שהאסיר חייב לבוא לארץ לפני תום החודשיים. כאשר קבענו תקרה של ששה חודשים הבאנו בחשבון שהאסיר יהיה שם שלשה-ארבעה חודשים, או חודש-חודשיים. אם חייבים להחזיר את האסיר לפחות חודש לפני תום התקופה, בית-המשפט ישמע את הנקשה ויחליט אם להחזיר אותו תוך חודש או חודשיים וכך יהיה. אם לא - בית-המשפט לא יחליט כן.

היו"ר י. גולדשמידט:
אני רוצה לחזור לדברי הגב' קרפ. לפי סעיף קטן (א) מובטח שהאסיר יוחזר לארץ בהיותו אסיר. - תוך פרק זמן שצייין בית-המשפט."

י. ה. סלינגהופר:
פרק הזמן הזה יכול להיות בנוסף לתקופת מאסרו.

היו"ר י. גולדשמידט:
לא. הרי צריך להיות קצר מבין השניים: או שלשה חודשים או ששה חודשים.

י. ה. סלינגהופר:
האם לא צדקתי בהצעת? - אם היינו משלבים את האלמנטים של סעיף קטן (א) בסעיף קטן (ב) היינו חוסכים כל זאת.

היו"ר י. גולדשמידט:
יבדק הדבר אם ניתן להבהיר את הנוסח עוד יותר.

י. ה. סלינגהופר:
ובלבד שהוא יוחזר ארצה לא מאוחר מיום אחד לפני תום תקופת מעצרו.

ס. גלס:

ראשית כל, באמת, אלה דברים מאוד מאוד נדירים וספק אם אנחנו חייבים לדאוג לשריון העניין בחוק גופה; אבל אפילו לא נעשה את העניין, הרי החלטנו בפעם הקודמת, שלצורך מתן צו בית-המשפט תהיה נחוצה לא רק הסכמתו של האסיר או העציר, אלא גם של היועץ המשפטי לממשלה. כדי להבטיח אותם מקרים שעליהם מדברים. מה יכול להיעשות? אנחנו יודעים שהאיש הזה נמצא ברוב המקרים במאסר. מדובר באדם שנמצא במאסר ולא במעצר. מעצר זו תקופה קצרה והמקרים הם נדירים. אדם הנמצא בבית-סוהר של שירות בתי-הסוהר; היועץ המשפטי יקבל דו"ח מטעם בית-הסוהר. בדו"ח בית-הסוהר יש היום שירותים סוציאליים, ומספיקים משפטיים אלה דברים הידועים לשירות הסוציאלי בבית-הסוהר. יש להבטיח בדרך מינהלית שהדברים האלה ישארו בידיעת היועץ המשפטי לממשלה.

י. ארידור:

ואם האשה תישאר עגונה, האם היא תפנה אליך?

היו"ר י. גולדשמידט:

על הכוונה אין חולקים. משרד המשפטים יבהיר שהוא יוחזר בעודו עציר, כי על זה כולם הסכימו והנוסח יהיה מושלם יותר.

סעיף קטן (ב) צריך להיות עכשיו סעיף קטן (ג). סעיף קטן (ב) דן בכך שאדם שנמסר לשלטונות מדינה זרה, כאמור בסעיף קטן (א), רואים את תקופת מעצרו או מאסרו מחוץ לישראל כתקופה שהוא מרצה בה את מאסרו בישראל לכל ענין, וכן את החזקתו במעצר או במאסר מחוץ לישראל כאמור כהחזקה במשמורת בישראל.

י.ה. קלינגהופר:

בסעיף קטן (א) צריכים להיות סעיפים סטניים (1) ו-(2).

ס. גלס:

אנו דנים עכשיו בתוכן. המגמה היא כפולה. ניקח את האסיר המרצה עונש מאסרו בארץ. מעבירים אותו לחוץ-לארץ שם הוא יושב במאסר. כדי להבטיח שלא יצטרך לרצות את התקופה הזאת פעמיים - פעם אחת בחוץ-לארץ ופעם בישראל, נקבע כאן מפורשות: אתה היית צריך לרצות עוד 4 חודשים בישראל, נשלחת לחוץ-לארץ, שם היית במעצר במשך חודשיים, הוחזרת. החודשים האלה יבואו במנין תקופת המעצר שהיית צריך לרצות בארץ. ללא הוראה כזאת היה אסור מבחינה חוקית לשחרר את האיש הזה לפני שריצה את כל התקופה בארץ.

הנקודה השניה היא: מה קורה לגבי דיכור אם האיש הזה - מה שמפחד חבר-הכנסת ארידור - מצליח לברוח ובכל זאת חוזר ארצה. אנחנו רואים זאת כאילו זאת בריחה ממשמורת חוקית בישראל ואפשר להביא אותו לדין.

הנחלט: לאשר סעיף קטן (ב).

י.ה. קלינגהופר:

מבחינה ניסוחית: לגבי התקופה נאמר במפורש "לכל ענין", לגבי האחזקה

נאמר "וכן" ולא נאמר "לכל ענין".

נבדוק זאת. ס. גלס: